

Oponentský posudok na Zborník statí
Paradigmy budúcich zmien v 21. storočí
Adaptačné procesy – budúcnosť Európy a Slovenska
Zborník statí Editor: Iveta Pauhofová

Predkladaná knižná publikácia je zostavená z vedeckých statí popredných slovenských a zahraničných autorov. Editorka zborníka tu nadväzuje na svoju predošlú zostavovateľskú ako aj autorskú prácu, ktorá v minulých rokoch vyústila do viacerých zaujímavých publikácií, v ktorých doc. Ing.

Iveta Pauhofová, CSc. prispela k vedeckej diskusii o naliehavých témach rozvoja spoločnosti. V aktuálnej publikácii tak, ako je to v podnadle práce uvedené, sa zborník prác zameriava na adaptačné celospoločenské procesy ako dôležitého aspektu rozvoja modernej spoločnosti. Hodnota tejto publikácie je určená prebiehajúcou diskusiou o zložitosti ekonomických procesov (Complexity Economics) a narastajúcej skepse týkajúcej sa efektívneho využívania tradičných navzájom izolovaných nástrojov regulácie národnej ekonomiky. Zdá sa, že v tomto svetle sa mimoriadne aktuálnym stáva princíp samoorganizácie (Self-organization) prezentovaný okrem iných aj Paulom Krugmanom v publikácii "The Self Organizing Economy". Je len prirodzené, že adaptačné procesy sú podstatnou a nevyhnutnou vlastnosťou samoorganizácie a z tohto pohľadu musíme hlavnú tému publikácie považovať za zaujímavú a mimoriadne aktuálnu.

Príspevky zahrnuté do publikácie pokrývajú niekoľko súvislých a navzájom prepojených oblastí. Pilotný príspevok tematicky uvádza celý zborník, jednotlivé témy definuje a zjednocuje. V ňom autori poukazujú na globálne problémy ľudstva a osobitne popisuje geoekonomické zmeny a tendencie poslednej dekády. Príspevok je doplnený diskusiou o potenciálnom konflikte mocností, nových globálnych supraintegračných tendenciách a nových formách spravovania globálnej ekonomiky. Vhodným doplnkom k diskusii sa zdá byť tiež príspevok o reálnej konvergencii v globálnom priestore a čase.

Príspevkami sa prelína aj analýza postavenia nového globálneho hráča - Číny, pričom táto analýza vyúsťuje do samostatného príspevku o nových čínskych investičných trendoch a ich politicko – ekonomických implikáciách.

Druhá oblasť príspevkov pokrýva problémy environmentu a energetiky tak, ako je to v posudzovaní globálneho ekonomického vývoja nevyhnutné. Tu možno považovať príspevok o existujúcich energetických a novoobjavovaných zdrojoch za pilotný v rámci tejto neformálnej sekcie. Autor v ňom poukazuje nielen na súčasný stav ale aj dlhodobé perspektívy rozvoja energetiky, predikuje možné trendy vývoja a poukazuje na globálne dôsledky. Príspevok o vzťahu medzi vývojom cien ropy a formovaním bohatstva vo svete sa javí byť veľmi vhodným tematickým doplnkom k vyššie

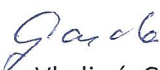
uvedenému príspevku. Predložená publikácia obsahuje tiež príspevky, ktoré poukazujú na možné environmentálne hrozby súvisiace so súčasným ekonomickým rozvojom.

Tretia oblasť príspevkov je venovaná otázke udržateľnosti rozvoja ľudskej spoločnosti a zároveň aj rozličným filozoficko-politologickým a etickým stránkam spoločenského vývoja. Sem zapadá diskusia o teoretickom predefinovaní individuálnych ekonomických hodnôt ako nutnej podmienky pre definovanie vzťahu medzi kvalitou fungovania spoločnosti a kvalitou života, diskusia o rozličných aspektoch spoločenskej zodpovednosti v rámci podnikania ale aj príspevky vnášajúce rozličné etické a morálne normy do otázok ekonomického rozvoja. Sem patrí problematika týkajúca sa nezamestnanosti, narastajúcich sociálnych rozdielov, starnutia obyvateľstva ale aj diskusia o etických otázkach ľudských práv v sociálnej ako aj zdravotníckej oblasti. Uvedené príspevky tak pokrývajú úplnú škálu problémov týkajúcich sa udržateľnosti a to v celej šírke možných pohľadov.

Publikácia je ukončená básňou Evy Šiškovéj, ktorá vhodne zapadá do vyššie uvedeného vedeckého dialógu, je demonštráciou úzkeho vzťahu medzi vedou a umením, nakoľko oboje sú iniciované prácou, talentom a emocionálnym cítením autorov. Eva Šišková tu plne vystihla duch publikácie, jednotlivé verše sa dajú chápať ako otvorené vedecké otázky, formulované hypotézy, alebo umelecky podaná vedecká diskusia.

Publikáciu, ktorá sa v týchto dňoch dostáva na náš trh, je napísaná na často opomínané témy, prináša nové, netradičné riešenia. Odporúčam ju preto nielen profesionálnym ekonómom pracujúcim na univerzitách alebo vedeckých ústavoch, ale aj zamestnancom praxe, študentom ako aj ostatným ľuďom hľadajúcim netradičné odpovede na otázky týkajúce sa rozvoja ľudskej spoločnosti.

V Košiciach, 1. VIII. 2015

prof. Ing. Vladimír Gazda, PhD.